

Lipthay Antal laudációja

„Csak az erős ember ismeri a szeretetet, csak a szeretet érti meg a szépséget, csak a szépség teremti meg a művészetet.” Richard Wagnernek, a nagy német operaszerzőnek – mellékesen Liszt Ferenc vejének – tulajdonítják ezt a kijelentést. Ma erős emberről, szeretetről, szépségről és művészetéről esik szó a Hargita Megyéért Díj odaítélése kapcsán.

A történet angol lányregényekbe illő: egy jeles székelyföldi főúri család – s főként Csík-, Gyergyó- és Kászsorszéken oly csekély a számuk, hogy nem esik nehezünkre számon tartani őket! – a labanc hadak gyújtogatása, majd egy véletlen tűzeset rombolása folytán kénytelen elhagyni ősi fészket, történelemmel telített otthonát, a szárhegyi kastélyt. Később a család férfiágon kihal, a vér szerinti leszármazottak immár más, történelmi és kulturális életünkben jelentőséggel bíró történelmi családok nevét viselik. Az első világháború után összeomlott a régi, békebeli világ, helyén egy új világ jött létre. Bár megfogyatkozva s anyagi javaikban alaposan megnyirbálva, de még helyet kaptak a régi úri világ képviselői, a második világháborút követően azonban alóluk is kihúzták a talajt. A néptelen kastély hajdani lakóinak leszármazottjai szétszóródtak a nagyvilágban.

Az arisztokrácia azonban nemcsak gazdagságot, címet és rangot jelent, hanem felelősséget, a közért való szerepvállalást is jelent, a kultúra megtartását és gyarapodását segítő magatartást is jelent. Vagyon, cím és rang nélkül is az arisztokraták megmaradtak arisztokratának, a szellem felsőbbrendűségét, szupremáciáját hirdetve és megvalósításáért munkálkodva. Hittel és felelősséggel.

Aztán jött az 1989-es váltás. Egy újabb váltás, amely a változás, a hagyományos értékekhez való visszatérés reményét is magában hordozta. A váltás többek között a hajdani birtokosok újbóli birtokba helyezését is magával hozta, még akkor is, ha az ímmel-ámmal kiötölt és megvalósított restitúció felemásra sikeredett.

De míg máshol a történelmi családok a funkcionális, utolsó percre lakott, berendezett kastélyok helyett kifosztott épületeket, lelakott romhalmazokat kaptak vissza, Szárhegyen – éppen erős, szeretetgyakorlásra képes, így szépet értő és művészetet teremtő embereknek, az ugyancsak megyedíjas Zöld Lajos újságírónak, valamint Gaál András és Márton Árpád képzőművésznek köszönhetően – a Lázárok örökösei a múlt század harmincas éveinek romhalmazára helyett egy részben újraépített, berendezett,

funkcionális épületegyüttest kapott vissza. S a páratlan szépségű reneszánsz kastélyban Erdély egyik legjelentősebb művészeti intézménye, az elmúlt közel fél évszázad hazai képzőművészeti életének reprezentatív keresztmetszetét adó szárhegyi művésztelep, az annak a vázán létrejött művészeti és kulturális központ működött.

Erős, így a szeretetet értő és művészetet teremtő emberek birtokába került vissza a kastély – hangsúlyozom, hogy talán ez az egyetlen az országban, ahol lelkes embereknek köszönhetően nem lerombolták, hanem gyarapították az elkobzott, majd jogos tulajdonosainak visszaszolgáltató vagyont. Erősségüket, szeretetüket és művészetteremtő igyekezetüket példázza az a tény, hogy frissen visszaszerzett régi birtokukat a szeretet jegyében a műteremtés szolgálatába kívánták és kívánják állítani. Merkantil világunkban nem egy mindennapi, elfogadott és megértett magatartás ez. De a szellem arisztokratái felülemelkednek a mindennapi hívságokon, a vagyonnál, a rangnál és a címeknél fontosabbnak tartják a szolgálatot: a szeretetet, a szépet, a művészetteremtést.

Ma egy erős embert díjazunk.

Isten éltesse és segítse jó szándéka megvalósításában!

Csíkszereda, 2016. augusztus 12.